

579 Dictee Specialisten

Aan Neptunus offeren, is overgeven. Elk van de 50 dochters van Nereus is een nereïde, een waternimf, een zeenimf. Is een nero, een wreedaard, naar Nero genoemd? En nero antico dan? Is de nestor van onze schilders in verband te brengen met Nestor (beleg van Troje)? Een niobe (mv.: niobes, niobe's) is een van smart versteende moeder (genoemd naar Niobe, haar stenen beeld werd naar Lydië verplaatst). Rome is de Niobe der natiën. Een Retiër en een Retische komen uit de Romeinse provincie Noricum. Dionysus is opgevoed door de nimfen van het fabelland Nysa. Het tweede driemanschap bestond uit Octavianus, Antonius en Lepidus. Een odyssee is een langdurige en moeitevolle tocht, genoemd naar de Odyssee (Odyssea) van Odysseus. De Thebaanse koning die het raadsel van de sfinx oploste, heet Oedipus. Het tempelterrein in de Peloponnesus heette Olympia. Een omphalos is een navelsteen. Een oreade is een bergnimf.

Sommigen kunnen maar moeilijk van hun Olympus (berg in Thessalië, woonplaats der goden) afdalen. Verandering van spijs doet eten (varietas delectat, Euripides, Orestes). Het mercurius is kwikzilver, Mercurius de god van de koophandel: die van de mercuriusstaf, de caduceus. In de goeie ouwe tijd had je het merry old England. Een messalina is een vrouw met een onverzadigbare geslachtsdrift, messeline een zachte, lichte zijden stof. Een metis [mee-ties] is een halfbloed. Een midas is een onbevoegd kunstrechter (naar Midas, die van de midas-, ezelsoren). De Venus van Milo kent iedereen. De priesters van Minerva wijden zich aan de wetenschap. Een minotaurus is een stierkever (genoemd naar Minotaurus, het monster dat in Minos' Labyrint was opgesloten?). Mit heißem Bemühen is met vurige ijver. Apollo, Mithras en Balder zijn goden van het licht, zonnegoden. Mnemosyne was de moeder van de negen muzen (zanggodinnen).

Een mopsje was een 18e-eeuws, Noord-Hollands liedboekje (de herdersnaam Mopsus kwam erin voor). Een momus is een bespotter, een hekelaar. Morpheus en Hypnos waren collega-goden. De muzen (Musae) waren oorspronkelijk zanggodinnen. Musculeus is gespierd. Orion was in de Griekse mythologie een reus en een geweldig jager, en is ook het helderste sterrenbeeld dat in Europa zichtbaar is. De Gordel van Orion wordt ook wel de Jakobsstaf genoemd. Een orpheus is iemand die wanhopig zoekt naar een verloren gegane geliefde. Bij de orfische mysteriën treedt Dionysus als verlosser op. Volgens Horatius en Ovidius is de concordia discors de tweedrachtvolle eendracht. De ondertitel van Palamedes van Vondel is Vermoorde Onnozelheid. De helmmycena is een plaatjeszwam. Hij moest de klus in z'n uppie klaren. De upper ten is de highlife, de haute volée, de elite. Hemmetje, raak mijn gatje niet.

Een havezaat (havezate) is een ridderlijk goed, een havenzate een ondiepte in een haven. In Havana roken ze ook havannasigaren. Een zijdenhemdje is een jeruzalemmen, een pigeon. Hup Holland hup, laat de leeuw niet in zijn hempie staan. Een hempje-licht-op is een mixdrank van witte curaçao, Citroenlikeur en persico. Een digamma is een Oudgrieks letterteken. Het adjectief 'Oud-Grieks' slaat op het klassieke, het oude Griekenland. Heiligmakers (hijlikmakers) werden gegeten. Je zult maar hennepen hemdsslippen dragen. Helminthoceciën zijn aaltjesgallen. Hematomyelie is een ruggenmergbloeding. Heterofyllie is het verschijnsel dat een plantensoort tweeërlei stengelbladeren voortbrengt, heterofilie is heterofiele seksualiteit. Met een 'hasta la vista' sprong ze in de hatchback. Bij hatha yoga staan lichaamsoefeningen en adembeheersing centraal. Een hausmacher is een leverworst.

Dit moet haud mora (zonder dralen) gebeuren. De leerlingen waren haud passibus aequis (ver achterblijvend bij hun voorbeeld). Zij bleven haud sine gloria (niet zonder roem). Meer van hetzelfde? Het is aliud et idem (iets anders en toch hetzelfde). Laudate Dominum, loof de Heer! Haggis is een nationaal Schots gerecht. Een haik [hajk] is een vrouwenkleed, een kaik [kaa-iek] een boot. De hamburgerziekte is het hemolytisch uremisch syndroom. Een hamadryade is een bosnimf. Dat halvegarenpartijtje was wat het leek. Onder de hand-outs had hij een lugerpistool: hands up!

De hanzeaten zijn leden van de Hanze (Hansa). Alsjeblief, doe niet zo hansworsterig. Zich de handen wrijven kan plezier uitdrukken: handenwrijvend incasseerde hij de hoofdprijs. Als je hoofdschuddend wilt reageren, moet je het hoofd schudden, een hoofdschudden laten zien. Niet alle moslims willen

met vrouwen handen schudden. Zijn hardedgeverzameling mag er zijn. Uit Juvenalis noteerden we de volgende gevleugelde woorden: *aliena vivere quadra* (klaplopen: van andermans brood leven), *cacoëthes scribendi* (kwaadaardige schrijfsucht), *corvo rarior albo* (zeldzamer dan een witte raaf), *crambe repetita* (herhaalde kool, *crambe bis cocta*, *crambe recocta*: opgewarmde kost, oude koek), *longae pacis mala* (de nadelen van een langdurige vrede), *mens sana in corpore sano* (een gezonde geest in een gezond lichaam), *verso pollice* (met uitgestoken duim) en *panem et circenses* (brood en spelen).

Verder: *secreta haec murmura vulgi* (dat zachte gefluister van het volk), *res angusta domi* (armelijke huiselijke omstandigheden), *nostris farrago libelli* (de gemengde (bonte) inhoud van mijn boekje, de mengelmoes, de hutspot waaruit mijn boekje bestaat) en *rara avis in terris nigroque simillima cygno* (letterlijk: een zeldzame vogel op aarde, het meest lijkend op een zwarte zwaan; figuurlijk: een kuise vrouw (Juvenalis): de Australische zwarte zwanen waren toen nog niet bekend). Mauveïne is anilinepurper. De mauvaise honte is de valse schaamte, een mauvaise tête et bon coeur is een driftkop met een goed hart, een mauvais plaisant is een flauwe grappenmaker, een mauvais quart d'heure een benauwd ogenblik (vergelijk: quart d'heure de Rabelais) en een mauvais sujet is een losbol. Wat eindigt er op 't(h)ar'? Wel, dit: *ad instar* (op de wijze van (de genoemde), evenals), *à l'instar* (naar de wijze van), *avatar*, *bildstar*, *bricks-and-mortar*, *diftar*, *elstar*, *iftar*, *lontar*, *nectar*, *sitar*, *slide-* en *steelguitar*, *colcothar* (dodekop) en de *thar* (kleine, gracieuze himalayageit).

Hinc inde is wederzijds en hinc atque hinc is van weerszijden. Hij behoort tot de ooitgebruikers. De hippocratische eed herinnert ons aan Hippocrates. Het bedrijf hanteerde het systeem van hire-and-fire. Deze krant hanteert hit-and-runjournalistiek. Is het een goed hooi-jaar geweest? De hoffmann(s)druppels zijn niet genoemd naar Hoffmann, de dichter van het Deutschlandlied, het Duitse volkslied. Homonymie houdt je van de straat (of brengt je er juist op!). Haricots verts kun je alleen in het meervoud eten. Alsof je me hazenpeper zonder haas verkoopt ... Dit landgoed is twaalf hectare groot. We zoeken een hbo'er, met name een heaoër. Met een heistelling kun je niet echt hijsen en een hijsstelling staat niet op hei, hij trouwens morgen wel. Klagen bij Heiloos burgemeester is heilloos. Sint-Maarten is de Heilige Martinus. Het Groene Boekje zou ons begroeten met 'hatsiekadee', VD is breder.

Wat is het Hellp-syndroom? Antwoord: Hemolysis (bloedafbraak), Elevated Liver enzymes (leverfunctiestoornissen), Low Platelets (afbraak van bloedplaatjes), een zwangerschapscomplicatie. De Palatijn (Palatinus) is een van de zeven heuvels waarop Rome gebouwd werd. Een palinuur is een stuurman, staatsman (naar de stuurman van Aeneas). Het Palladium was het beeld van de beschermgodin Pallas (Minerva) in Troje. Een palladium beschermt de veiligheid van iets. Het waren de palmy days van Rome. Wist je dat 'panisch' verbonden is met Pan? Wat is het verschil tussen een panache en een panaché (en een panacee)? Pandèmos is een bijnaam van Aphrodite. U kent toch allen de doos van Pandora (volgens de Grieken de eerste vrouw op aarde)? De Parnassus beklimmen, is gaan dichten. Zo dom en babbelachtig als een Paphlagoniër kun je (volgens Van Dale niet meer) zijn.

Hij is een paxzalver. Ook op zijn Pegasus stijgen, is gaan dichten. Het gelijknamige sterrenbeeld heet ook wel Grote Paard. De Peloponnesische oorlog was de oorlog tussen Sparta en Athene. Het schiereiland (Peloponnesus, eiland van Pelops) heet nu Morea. De agaveplant (edel) is genoemd naar de moeder Agave van Pentheus. Het pergamijn is genoemd naar Pergamon (adjectief: Pergameens). Periander was een van de Zeven Wijzen van Griekenland. De Perseïden zijn de Laurentiustranen (denk aan sterrenbeeld Perseus).